EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 25.01.2005
KOM(2005) 9 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

dėl galvijų elektroninio identifikavimo sistemos įvedimo galimybės

KOMISIJOS ATASKAITA
TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

dėl galvijų elektroninio identifikavimo sistemos įvedimo galimybės

(Tekstas svarbus EEE)

PREAMBULĖ

Galvijai yra identifikuojami pagal 2000 m. liepos 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1760/2000, nustatantį galvijų identifikavimo bei registravimo sistemą, reglamentuojantį jautienos ir jos produktų ženklinimą ir panaikinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 820/97. Sistemą sudaro tokie elementai: „dvigubas ausies įsagas“, „ūkio registras“, „galvijo pasas“ ir „kompiuterizuota duomenų bazė“.

Pagal pirmiau minėtą Reglamentą, Komisija, remdamasi Jungtinio tyrimų centro atliktu darbu, turėjo išsiaiškinti, ar galima gyvulių identifikavimui naudoti elektronines priemones. Europos Parlamentas ir Taryba, remdamiesi Komisijos ataskaita, kviečiami apsvarstyti dėl elektroninio identifikavimo sistemos įvedimo, atsižvelgiant į šioje srityje padarytą pažangą.

1998 m. Komisija pradėjo didelio masto tyrimų projektą dėl gyvulių elektroninio identifikavimo (IDEA). Galutinė ataskaita buvo pristatyta 2002 m. balandį, reikalingi paaiškinamai buvo pateikti 2002 m. liepą. Šis projektas parodė, kad, iš esmės, naudojant elektroninius identifikatorius, gali būti žymiai pagerintos gyvulių identifikavimo sistemos, numačius tam tikras sąlygas, susijusias su priemonių įgyvendinimu. Šio projekto išvados leidžia pateikti rekomendacijas dėl techninių klausimų ir išvadas, susijusias su galvijų elektroninio identifikavimo nuostatų įvedimu ES.

Šios ataskaitos tikslas yra apibendrinti patirtį, įgytą vykdant IDEA projektą dėl galvijų elektroninio identifikavimo naudojimo ir padaryti išvadas, susijusias su galvijų elektroninio identifikavimo nuostatų įvedimu Europos Sąjungoje. Daugiausia sutelkiamas dėmesys į IDEA projekto rezultatus, tačiau atsižvelgiama ir į patirtį, įgytą naudojant esamą sistemą.

TURINYS

1. BENDRIEJI ASPEKTAI

1.1. Įvadas

1.2. IDEA projekto prielaidos

1.3. EB įstatymai dėl galvijų identifikavimo ir registravimo – trumpas šiuo metu veikiančios sistemos aprašymas

1.4. Esamos sistemos tobulinimas, susijęs su elektroniniu identifikavimu

2. ELEKTRONINIO IDENTIFIKAVIMO RAIDA IR GALIMAS PATOBULINIMAS – IDEA PROJEKTO IŠDAVOS

2.1. Galvijų elektroninių identifikavimo sistemų eksploatacinės savybės

2.2. Elektroninių identifikatorių naudojimo ir galvijų registravimo nauda bei keblumai

2.3. Ateities reikalavimai ir pasirinkimo galimybės

3. IŠVADOS

1. BENDRIEJI ASPEKTAI

1.1. Įvadas

Remiantis 2000 m. liepos 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1760/2000, nustatančio galvijų identifikavimo bei registravimo sistemą, reglamentuojančio jautienos bei jos produktų ženklinimą ir panaikinančio Tarybos reglamentą (EB) Nr. 820/97([1]), 4 straipsnio 7 dalimi, Komisija turi išsiaiškinti elektroninių priemonių naudojimo gyvulių identifikavimui galimybę. Šios ataskaitos tikslas yra paaiškinti padarytą pažangą, remiantis Komisijos Jungtinio tyrimų centro (JRC) atliktu darbu, ir padaryti išvadas dėl galimybės įvesti galvijų elektroninio identifikavimo sistemą Europos Sąjungoje.

1.2. IDEA projekto prielaidos

1998 m. Komisija ėmė įgyvendinti didelio masto bandomąjį projektą, kurio pavadinimas – IDEA (**ID**entification **E**lectronic des **A**nimaux), kad būtų ištirta galimybė gyvulių identifikavimui naudoti elektroninius metodus (bendrasis Sprendimas K(97)4101 ir šeši atskiri Sprendimai K(98)562). Projekto tikslus parengė JRC; dėmesys buvo sutelktas į elektroninės identifikavimo sistemos patikimumą ir teikiamus privalumus realiose situacijose: ligų stebėjimas, subsidijų nustatymas ir veisimo valdymas. Šie didelės apimties tikslai suformuoti kviečiant narystei visas valstybes nares. Iš keturiolikos gautų tyrimo pasiūlymų dešimt buvo iš šešių valstybių narių (Prancūzijos, Vokietijos, Italijos, Olandijos, Portugalijos ir Ispanijos).

Pagal projektą maždaug 370000 galvijų, 500000 avių, 29000 ožkų ir 15000 buivolų buvo nustatyta taikyti vieną iš šių elektroninio identifikatoriaus tipų:

– elektroninis ausies įsagas

– skrandžio piliulės

– įleidžiamas atsakiklis

Galutinė ataskaita buvo pristatyta 2002 m. balandį, reikalingi paaiškinimai pateikti 2002 m. liepą. Išsamesnė informacija apie projektą yra interneto svetainėje: http://idea.jrc.it.

[1] OL L 204, 2000 8 11, p. 1.

1.3. EB įstatymai dėl galvijų identifikavimo ir registravimo – trumpas šiuo metu veikiančios sistemos aprašymas

1964 m. kovo 17 d. Tarybos direktyvoje 64/432/EEB dėl gyvūnų sveikatos problemų, turinčių įtakos Bendrijos vidaus prekybai galvijais ir kiaulėmis[2] reikalaujama, kad visi gyvuliai būtų identifikuojami dėl sertifikavimo tikslų. Tačiau įgaliota valstybės narės valdžios įstaiga gyvuliams identifikuoti ir kilmės ūkiui nustatyti nustato detalias nuostatas.

Pagal 1990 m. birželio 26 d. Tarybos direktyvą 90/425/EEB dėl Bendrijos vidaus prekyboje tam tikrais gyvūnais ir produktais taikomų veterinarinių ir zootechninių patikrinimų, siekiant užbaigti vidaus rinkos kūrimą[3], gyvuliai turi būti identifikuojami pagal Bendrijos taisyklėse numatytus reikalavimus ir registruojami taip, kad būtų galima nustatyti pirminį arba tranzitinį ūkį, centrą ar organizaciją.

Priėmus 1992 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvą 92/102/EEB dėl gyvūnų identifikavimo ir registravimo[4], galvijai turėtų būti identifikuojami ausies įsagu, kuriame yra kodas, leidžiantis atskirai identifikuoti kiekvieną gyvūną, taip pat – ūkį, kuriame jis gimė.

Tačiau patirtis parodė, kad Direktyvos 92/102/EEB įgyvendinimas nebuvo visiškai pakankamas, todėl reikia tolesnių patobulinimų. Taigi, būtina priimti specialų reglamentą dėl galvijų, kad būtų sustiprintos Direktyvos nuostatos.

Buvo priimtas 1997 m. balandžio 21 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 820/97, nustatantis galvijų identifikavimo ir registravimo sistemą ir jautienos bei jos produktų ženklinimą etiketėmis[5]. Remiantis šiuo Reglamentu, galvijai identifikuojami pagal ausies įsagą, segamą į kiekvieną ausį, ir pasą, kuris lydi galvijus, kad ir kur jie būtų gabenami. Šie reikalavimai yra išlaikomi dabartiniame Reglamente (EB) Nr. 1760/2000.

Pagrindiniai šių taisyklių tikslai:

– gyvulių lokalizacija ir atsekamumas dėl veterinarinių tikslų; tai labai svarbu infekcinių ligų kontrolei,

– jautienos atsekamumas, svarbus visuomenės sveikatai, ir

– priemokų už gyvulius valdymas ir priežiūra, kaip bendros žemės ūkio politikos dalis.

---

2 OL 121, 1964 7 29, p. 1977/64. Direktyva su pakeitimais ir atnaujinimais, padarytais Tarybos Direktyva 97/12/EB (OL L 109, 1997 4 25, p. 1) ir su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) 21/2004 (OL L 5, 2004 1 9 , p. 8).

3 OL L 224, 1990 8 18, p. 29, su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2002/33/EB (OL L 315, 2002 11 19, p. 14).

4 OL L 355, 1992 12 5, p. 32, su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) 21/2004 (OL L 5, 2004 1 9, p. 8).

5 OL L 117, 1997 5 7, p. 1.

Gyvulių identifikavimo ir registravimo sistemą sudaro šie elementai: „dvigubas ausų įsagas“, „ūkio registras“, „gyvulio pasas“ ir „kompiuterizuota duomenų bazė“.

Ausų įsagai. Dabartiniai reikalavimai yra išdėstyti 2004 m. balandžio 29 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 11/2004 įgyvendinančiame Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1760/2000 dėl prie ausų tvirtinamų įsagų, valdų registrų bei pasų[6]. Ausų įsaguose mažiausiai turi būti kompetentingos valstybės narės institucijos arba centrinės valstybės narės kompetentingos institucijos, kuri skirsto ausų įsagus, pavadinimas, kodas arba ženklas, dviraidis valstybės kodas ir skaitmeninis kodas, susidedantis ne daugiau kaip iš 12 skaitmenų. Centrinės valstybių narių kompetentingos institucijos gali leisti naudoti brūkšninį kodą. Be to, pakeisti ausų įsagai, naudojami pametus įsagus, gali turėti pakeisto įsago versijos numerį, išreikštą romėniškais skaitmenimis.

Galvijų pasai. Išsamios taisyklės dėl paso pavyzdžio, nustatytos Komisijos reglamente (EB) Nr. 911/2004. Pasai turi būti išduodami kiekvienam galvijui per 14 dienų nuo pranešimo apie jo gimimą arba, importo iš trečiosios šalies atveju, per 14 dienų nuo atitinkamos valstybės narės pranešimo apie pakartotinį jo paženklinimą. Gyvuliams iš kitos valstybės narės pasai turi būti išduodami laikantis tų pačių sąlygų. Tokiais atvejais, pasai, lydintys gyvulį atvykimo metu, turi būti pateikti kompetentingai institucijai, kuri grąžina juos išdavusiai valstybei narei.

Kai tik galvijas yra kur nors gabenamas, pasas turi būti vežamas kartu su juo. Nukrypstant nuo šio reikalavimo, valstybė narė gali nustatyti, kad gyvuliai gali judėti savo teritorijoje be paso su sąlyga, kad valstybė narė turi kompiuterizuotą duomenų bazę, ir Komisija laiko ją veikiančia. Gyvuliui kritus, jo turėtojas grąžina pasą kompetentingai institucijai. Išsiuntus gyvulį į skerdyklą, pasą kompetentingai institucijai grąžina skerdyklos valdytojas. Kai gyvuliai yra eksportuojami į trečiąsias šalis, paskutinis turėtojas turi pateikti pasą kompetentingai institucijai gyvulio eksportavimo vietoje.

Pase turi būti informacija apie gyvulį (identifikavimo kodas, gimimo data, lytis, veislė arba kailio spalva, motinos identifikavimo kodas arba, kai gyvulys yra importuotas iš trečiosios šalies, identifikavimo numeris, atitinkantis identifikacinį kilmės numerį), gimimo vietos ūkio identifikavimo numeris ir visų ūkių, kur gyvulys buvo laikomas, identifikavimo numeriai bei kiekvieno perkėlimo iš ūkio į ūkį datos. Papildomai pase turi būti laikytojo(-ų) parašas bei išdavusios institucijos pavadinimas (vežėjai, kurių vienintelė pareiga gabenti gyvulius, nėra laikomi laikytojais, ir jų parašo nereikalaujama).

[6] OL L 163, 2004 4 30, p. 65.

Ūkių registrai. Išsamios taisyklės dėl registro turinio yra išdėstytos Komisijos reglamente (EB) Nr. 911/2004. Registre turi būti naujausia informacija apie kiekvieną gyvulį (identifikavimo numeris, gimimo data, lytis, veislė arba kailio spalva), gyvulio kritimo ūkyje data, išvykimo atveju – ūkio, į kurį vykstama, identifikavimo kodas bei išvykimo data, atvykimo atveju – ūkio, į kurį atvykstama, identifikavimo kodas ir atvykimo data. Be to, registre turi būti aiškiai nurodyti patikrinimai, kuriuos atliko kompetentinga valdžios institucija.

Kompiuterizuotos nacionalinės duomenų bazės vaidina pagrindinį vaidmenį atliekant gyvulių judėjimo kontrolę ir valdant subsidijų skirstymą. Duomenų bazėje turi būti informacija apie kiekvieną galviją (identifikavimo kodas, gimimo data, lytis, veislė arba kailio spalva, motinos identifikavimo kodas arba, jei gyvulys yra importuotas iš trečiosios šalies, identifikavimo numeris, atitinkantis kilmės numerį, gimimo vietos ūkio identifikavimo numeris ir visų ūkių, kuriuose gyvulys buvo laikomas, identifikavimo numeriai, kiekvieno perkėlimo iš ūkio į ūkį datos bei kritimo arba paskerdimo data). Be to, duomenų bazėje turi būti informacija apie kiekvieną ūkį (identifikavimo numeris ir laikytojo pavadinimas ir adresas). Duomenų bazė bet kuriuo metu turi galėti pateikti visų ūkyje esančių galvijų identifikavimo numerius bei visų ūkyje įvykusių pokyčių, susijusių su kiekvienu galviju, sąrašą, pradedant nuo gimimo vietos ūkio arba importavimo vietos ūkio.

Patikrinimai, kuriuos atlieka nacionalinės valdžios įstaigos

Pagal 2003 m. birželio 23 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1082/2003, nustatantį išsamias Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1760/2000 įgyvendinimo taisykles dėl minimalių patikrinimų, kurie turi būti atliekami pagal galvijų identifikavimo bei registravimo sistemą, lygio[7], valstybės narės turi patikrinti mažiausiai 10% savo ūkių. Nukrypstant nuo reikalavimo, gali būti numatyta patikrinti tik 5% ūkių, jei valstybė narė turi duomenų bazę, kurią Komisija laiko pilnai veikiančia ir kuri gali pateikti efektyvias sąlygas kryžminiams patikrinimams atlikti. Apie patikrinimų rezultatus Komisijai turi būti pranešama metinio pranešimo forma.

Sankcijos

1998 m. vasario 27 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 494/98, nustatančiame išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 820/97 įgyvendinimo taisykles[8], išdėstytas minimaliausių administracinių sankcijų naudojimas valstybėse narėse galvijų identifikavimo ir registravimo sistemos ribose. Kompetentingos valdžios institucijos turi galią ir įpareigojimą taikyti sankcijas identifikavimo ir registravimo pažeidimų atveju.

---

7 OL L 156, 2003 6 25, p. 9., su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 499/2004 (OL L 80, 2004 3 18, p. 24).

8 OL L 60, 1998 2 28, p. 78.

Patikrinimai, kuriuos atlieka Bendrijos tarnybos

Bendrijos tarnybos atliko daug misijų, kad būtų įvertintos oficialios kontrolės priemonės dėl jautienos ir jos produktų atsekamumo. Buvo įvertinta visa grandinė nuo ūkio iki mažmeninio pardavimo, įskaitant galvijų identifikavimą, registravimą ir judėjimą. Be to, misijų metu tarnybos sutelkė dėmesį į atsekamumo aspektus, kad būtų įvertintas tam tikrų EB priemonių, nukreiptų į tam tikrų ligų išnaikinimą, kontrolę ir prevenciją, įgyvendinimas.

Bendra išvada, remiantis misijos išdavomis, padaryta tokia: iš esmės, valstybės narės turi ūkių registravimo sistemas ir, nepaisant paplitusių veiklos skirtumų, gyvulių identifikavimo principai yra suprantami ir plačiai naudojami. Tačiau daugumoje valstybių narių nacionalinė galvijų duomenų bazė neatitinka reikalavimų daugiausia todėl, kad vėluojama įvesti duomenis apie gimimą, kritimą ir perkėlimą. Tai reiškia, kad gyvuliai yra blogai fiksuojami arba visiškai išnyksta iš dokumentų ilgam laikotarpiui. Be to, atsakingos valdžios institucijos automatiškai nenustato klaidų arba neatitikimų ir (arba) toliau nesiima jokių priemonių.

Pagrindiniai nustatyti trūkumai, susiję su galvijų identifikavimu ir registravimu, yra šie: neteisingas identifikavimas, ūkių registrų neatnaujinimas ir nepranešimas nacionalinei duomenų bazei.

Be to, Komisijos tarnybos atliko priemokų už gyvulius sąskaitų suvedimo auditą (Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondas (EAGGF)) keliuose valstybių narių regionuose. Atliekant auditą buvo kreipiamas dėmesys į galvijų identifikavimą ir registravimą. Bendras nustatytas trūkumas daugiausia susijęs su duomenų bazių neatnaujinimu ir nepakankamomis kontrolės priemonėmis.

1.4. Esamos sistemos tobulinimas, susijęs su elektroniniu identifikavimu

Toliau yra pateikiamas egzistuojančių sistemų pagrindinių trūkumų sąrašas ir aptariamos galimybės, kaip elektroniniu identifikavimu pagerinti padėtį. Trūkumai nustatyti metinėse valstybių narių ataskaitose dėl galvijų kontrolės ir identifikavimo bei patikrinimų, kuriuos atliko Komisijos tarnybos (žr. 1. 3) metu.

– *Neteisingas gyvulių identifikavimas*

  Neteisingai identifikuoti gyvuliai (pvz., gyvuliai su vienu įsagu arba visai be įsagų) nuolat yra viena iš didžiausių problemų, nustatytų patikrinimų ūkiuose metu. Tokiais atvejais elektroninių identifikatorių įvedimas vietoje paprastų ausų įsagų padėties nepagerins, nes šie identifikatoriai taip pat turi būti naudojami tinkamai.

Kita problema yra pamesti įsagai. Net jei paprastų ausų įsagų kokybė nuolat gerinama, jie gali nukristi arba būti pašalinti. Tačiau ši pametimo arba nesąžiningų veiksmų rizika sumažinama naudojant elektroninius skrandžio piliulių arba įleidžiamų atsakiklių identifikatorius. Šio tipo priemonės gali būti pašalintos tik chirurginiais būdais.

– *Ūkio registro neatnaujinimas*

Netinkamai tvarkomi ūkių registrai yra pagrindinė srities problema. Elektroninių identifikatorių naudojimas padėtų pagerinti šią padėtį, ypač kai ūkio registras yra laikomas kompiuterizuota forma; tai yra svarus argumentas augant santykiniam ūkių dydžiui. Automatinis nuskaitymas ir automatinio įvedimo į ūkio registrą galimybė gali sumažinti dokumentacijos tvarkymo darbo ūkyje rankiniu būdu apimtį ir sumažinti šiuos neatitikimus.

– *Delsimas /nepranešimas apie įvykius centrinei duomenų bazei*

Netinkamas pranešimas (delsimas, nepranešimas arba neteisingas informavimas) apie gimimus, kritimus arba perkėlimus yra dažniausiai egzistuojančioje sistemoje nustatomas trūkumas. Kai pranešami neteisingi duomenys, centrinėje duomenų bazėje bus sukurtas neteisingas duomenų įrašas arba pranešimas bus atmestas. Abiem atvejais vėliau duomenų bazėje sukuriami įrašai yra nesuderinami su realia būkle. Elektroninio identifikavimo naudojimas gali palengvinti pranešimų pateikimą centrinei duomenų bazei, ypač ūkiams, kuriuose yra kompiuterizuotas registras. Elektroninio identifikavimo įvedimas ypač būtų naudingas prekybininkams ir rinkoms, nes automatizuota sistema užtikrins didesnį pranešimų apie galvijų judėjimą tikslumą.

Išvada

Elektroninis identifikavimas gali prisidėti prie egzistuojančių galvijų identifikavimo sistemų patobulinimo. Pavyzdžiui, elektroniniai identifikatoriai leistų pagreitinti nuskaitymą ir padidinti jo tikslumą, palyginti su paprastais ausų įsagais. Taip pat įmanomas dinaminis nuskaitymas ir tiesioginis duomenų įvedimas į duomenų bazes (pašalinamos galimos klaidos, atsirandančios dėl netikslaus įvedimo į duomenų bazes rankiniu būdu). Visų pirma, tai palengvintų pranešimų duomenų bazei apie galvijų judėjimą atlikimą. Tačiau elektroninio identifikavimo naudojimo identifikuojant ir atsekant gyvūnus nereikia pervertinti, turint omenyje sunkumus, kurie pasitaiko naudojant esamas sistemas. Įsagų segimas visiems gyvuliams ir veiksmingas duomenų valdymas yra išankstinės bet kokios identifikavimo sistemos sąlygos, nepriklausomai nuo to, ar naudojami elektroniniai identifikatoriai ar paprasti ausų įsagai.

Turi būti pastebėta, kad centrinėse duomenų bazėse augantis informacijos, susijusios su gyvuliais, kiekis užtikrina duomenų patikimumo augimą, nes daugėja kryžminių patikrinimų informacijos bazė. Galimybė sutikrinti įrašus ir kryžminius patikrinimus su sistemoje esančiais duomenimis reiškia, kad vis daugiau klaidų nustatoma automatiškai. Toliau vyksta šių neatitikimų mažinimo procesas; tai didžia dalimi priklauso nuo kompetentingų valdžios institucijų galėjimo imtis būtinų vėlesnių priemonių, kad būtų užtikrinta, jog į centrines duomenų bazes įvedami ir jose saugomi tik patikimi duomenys. Tačiau didžiausias dėmesys, siekiant pagerinti galvijų atsekamumo sistemą, yra nukreiptas į centrinės duomenų bazės funkcionavimą. Aprūpinimas tinkama informacija ir visų įtrauktų žmonių mokymas yra svarbus elementas siekiant užtikrinti, kad duomenų bazės valdymo principų yra griežtai laikomasi, kad būtų pagerintas galvijų identifikavimas ir atsekamumas.

2. ELEKTRONINIO IDENTIFIKAVIMO RAIDA IR GALIMAS PATOBULINIMAS – IDEA PROJEKTO REZULTATŲ APŽVALGA (IŠSAMI INFORMACIJA YRA INTERNETO SVETAINĖJE: http/idea.jrc.it)

2.1. Galvijų elektroninių identifikavimo sistemų eksploatacinės savybės

Elektroninis identifikavimas, iš esmės, yra (gyvulių) identifikavimas radijo dažniais. Yra du elementai: identifikatorius ir skaitytuvas. Identifikatoriuje yra pasyvus atsakiklis (mikroschema, viduje neturinti energijos šaltinio), kuris perduoda įsimintą informaciją (identifikavimo kodas), kai skaitytuvas (siųstuvas-imtuvas) aktyvuoja jį tam tikrais dažniais.

IDEA projekte galvijų ir buivolų elektroninis identifikavimas buvo tiriamas naudojant elektroninius ausų įsagus, skrandžio piliules arba įleidžiamus atsakiklius.

2.1.1. Identifikatoriaus naudojimas, nuskaitymas ir atgavimas

2.1.1.1. Identifikatoriaus naudojimas

IDEA projektas parodė, kad elektroninio identifikatoriaus naudojimas nesudaro jokių sunkumų, kai gyvulys yra tinkamai laikomas. Svarbus yra mokymas, daugiausia dėl skrandžio piliulių ir įleidžiamo atsakiklio naudojimo.

Yra kai kurių apribojimų dėl minimalaus amžiaus, kai piliulė gali būti įvesta į galviją. Piliulė atsiduria tinklainyje; ši prieskrandžio dalis susiformuoja pirmaisiais veršelio gyvenimo mėnesiais. Prieskrandžio subrendimo svarbos požiūriu piliulės išlaikymui, apskritai, kuo vėliau gyvuliai gauna piliulę, tuo geresnis yra išlaikymo rodiklis, nors šėrimo režimas taip pat daro įtaką jaunų gyvulių prieskrandžio vystymuisi ir piliulės išlaikymui. Reikalingi tolesni tyrimai, kad būtų gauta tikslesnė informacija dėl galimybės naudoti piliules jauniems gyvuliams.

2.1.1.2. Nuskaitymas

IDEA projektas parodė, kad galvijų ir buivolų skrandžio piliulių nuskaitymo sutrikimai yra pastovūs ir lygūs mažiau kaip 0,35%. Tačiau piliulių nuskaitymo efektyvumui gali būti padaryta įtaka, kai gyvuliai turi magnetą, apsauginį įtaisą nuo metalinių objektų, nuryjamų ganymosi metu.

Procentinė elektroninių ausų įsagų nuskaitymo sutrikimų dalis yra 0,63%, tačiau pastebima didėjimo tendencija praėjus mėnesiui po įsago įsegimo, ir po 14 mėnesių gali išaugti iki 2,3%. Įleidžiamų atsakiklių nuskaitymo procentinė dalis 0,7% padidėjanti iki 1% praėjus mėnesiui po įleidimo ir po to laiko sumažėjanti iki 0,3%.

Pranešta apie tam tikrus trūkumus skerdyklose naudojant dinamines nuskaitymo sistemas. Specialios skerdyklose esančios sąlygos (dideli metalo kiekiai, trikdžiai dėl įvairių įtaisų naudojimo), matyt, daro įtaką stacionarių skaitytuvų darbui.

2.1.1.3. Atgavimo rezultatai

Elektroninius identifikatorius svarbu atgauti dėl keleto priežasčių. Pirma, elektroniniai identifikatoriai yra specialios atliekos (elektronikos atliekos, užterštos organinėmis medžiagomis), kurios turi būti laikomos atokiau nuo maisto grandinės ir nuo aplinkos. Antra, kiekvieno elektroninio identifikatoriaus atgavimas yra būtinas, siekiant išvengti bet kokio nesąžiningo naudojimo.

Elektroninių ausų įsagų ir skrandžio piliulių atgavimo rezultatai rodo, kad skerdyklose nekyla atgavimo ir sėkmingo nuskaitymo problemų.

Visai kitokia yra įleidžiamų atsakiklių padėtis. Tik apie 80% atgaunama ir tik 52% iš jų po atgavimo gali būti sėkmingai nuskaityti. Ištraukimo procesas, matyt, daro įtaką nuskaitymui.

2.1.2. Identifikatorių ir skaitytuvų techninės charakteristikos

Rekomenduojama, kad identifikatoriai ir skaitytuvai atitiktų ISO standartų reikalavimus. ISO 11784 yra susijęs su gyvulių elektroninio identifikavimo atsakiklio kodo struktūra, o ISO 11785 susijęs su techniniais komunikacijos tarp atsakiklių ir skaitytuvų aspektais (skaitytuvo gebėjimas perskaityti HDX ir FDX-B atsakiklių tipų informaciją[9]).

Dėl mikroelektronikos vystymosi skaitytuvų ir identifikatorių našumas, tikėtina, ir toliau didės. Taip pat tikėtina, kad atsakiklio dydis toliau mažės, o nuskaitymo atstumas tarp atsakiklių ir skaitytuvų didės. IDEA projekto vykdymo metu nustatyta, kad stacionarūs skaitytuvai pasiekia maždaug 80 cm nuskaitymo atstumą. Nešiojamų skaitytuvų privalomas nuskaitymo atstumas (kad būtų galima gauti sertifikatą skaitytuvo/atsakiklio kombinacijai) yra iki 22 cm ausų įsagams, skrandžio piliulėms ir įleidžiamiems atsakikliams. Visos elektroninių identifikatorių sistemos parodo aukštą nuskaitomumą dinaminėmis sąlygomis (>97%).

2.2. Elektroninių identifikatorių naudojimo ir galvijų registravimo nauda bei keblumai

Palyginti su paprastais ausų įsagais, elektroniniai identifikatoriai turi bendrų automatinio nuskaitymo privalumų: didesnis nuskaitymo tikslumas negu vizualiai skaitant paprastų ausų įsagų informaciją, galimybė automatiškai įvesti informaciją elektroniniam duomenų apdorojimui.

Be to, tarp identifikatorių tipų yra kai kurių skirtumų.

2.2.1. Elektroninis ausies įsagas

Privalumai

Įsagas gyvuliams gali būti įsegamas pirmą gyvenimo savaitę. Norint naudoti įsagą, reikia minimalaus mokymo. Per atstumą galima patikrinti, ar gyvulys yra identifikuotas ar ne.

[9] **HDX (pusiau dvipusis):** atsakiklis perduoda informaciją, kai būna aktyvuojamas skaitytuvu. HDX atsakiklis, aktyvacijos metu įkrautas energija, naudoja aktyvacijos signalo pertraukimą, kad perduotų savo signalą. HDX atsakiklis atsako tarp 1ms ir 2ms po 3dB aktyvacijos signalo sumažėjimo ir naudoja FSK moduliaciją (124.2±2) kHz dažniu, kad perduotų dvejetainį 1 ir (134.2±1.5) kHz dažniu, kad perduotų dvejetainį 0. Užkodavimo signalas yra NRZ. **FDX (pilnai dvipusis):** atsakiklis perduoda informaciją, kai jis yra aktyvuotas siųstuvu. FDX atsakiklis, būdamas aktyvuotas, perduoda savo kodą aktyvacijos laikotarpio metu. FDX atsakiklis naudoja modifikuotą DBP (diferencinis dvifazis kodavimas) užkoduotą pagalbinį nešlį, kurio amplitudė yra moduliuota. Atsakiklis atsiunčia savo pranešimą atgal, naudodamas dažnių juostas nuo 129 iki 133.2 kHz ir nuo 135.2 iki 139.4 kHz.

Trūkumai

Kaip ir paprastas ausies įsagas, elektroninis ausies įsagas nėra visiškai apsaugotas nuo pametimo ir galimo nesąžiningo naudojimo, nors techninė įranga ir patobulėjo.

2.2.2. Įleidžiamas atsakiklis

Privalumai

Atsakiklis gali būti naudojamas pirmomis dienomis po gimimo. IDEA projektas parodė, kad pametimai yra tiesiogiai susiję su atsakiklio dydžiu, t. y., kuo ilgesnis atsakiklis, tuo dažniau jauni gyvūnai jį praranda pirmais mėnesiais po įleidimo. Atsakiklis gali būti pašalintas tik chirurginiais metodais, tačiau tai nelabai apsimoka, atsižvelgiant į vidutinę gyvulio vertę.

Trūkumai

Identifikatorius nėra matomas iš išorės. Be skaitytuvo neįmanoma patikrinti, ar gyvulys turi kokį nors elektroninį identifikatorių. Palyginti su kitais identifikatoriais, atsakiklio atgavimo rodikliai yra žemi. Taip pat yra didesnė rizika, kad identifikatorius pateks į maisto grandinę. Tik pusę atgautų identifikatorių galima nuskaityti; tai apsunkina kryžminį patikrinimą ir dokumentacijos tvarkymą. Be to, norint atsakiklį įleisti, reikia specialaus apmokymo.

2.2.3. Skrandžio piliulės

Privalumai

Kai piliulės yra naudojamos tinkamai, pametimai praktiškai neįmanomi. Iš gyvo gyvulio išimti piliulę yra labai sudėtinga, tam reikia chirurginių metodų. Atgavimo rodiklis iš paskerstų gyvulių siekia beveik 100%.

Trūkumai

Yra keletas apribojimų dėl piliulių naudojimo, kai gyvuliai yra labai jauni ir jų prieskrandis, ypač tinklainis, nėra pasiekęs tam tikro subrendimo lygmens. Tai priklauso ne tik nuo gyvulio amžiaus, bet ir nuo šėrimo režimo. Identifikatorius nėra matomas iš išorės. Be skaitytuvo neįmanoma patikrinti, ar gyvulys turi elektroninį identifikatorių. Magnetinio įtaiso, skirto apsaugoti nuo metalinių daiktų prarijimo, buvimas gali daryti įtaką piliulės nuskaitymo efektyvumui.

2.3. Ateities reikalavimai ir pasirinkimo galimybės

IDEA projekto rezultatai rodo, kad galvijų elektroninis identifikavimas yra galimas esant natūralioms sąlygoms. Dėl didelio nuskaitymo tikslumo ir galimybės tiesiogiai įvesti duomenis į elektronines duomenų apdorojimo sistemas, elektroninis identifikavimas gali prisidėti prie didesnio ūkių registrų tikslumo, greito gyvulių judėjimo fiksavimo ir kt. Tačiau visoje Bendrijoje taikomos identifikavimo sistemos naudojimas reiškia, kad svarbu yra ir techninės charakteristikos, duomenų valdymo sistemos, organizaciniai aspektai ir teisiniai reikalavimai. Taip pat turi būti atsižvelgta į tai, kad elektroninio identifikavimo įvedimas būtų naudingas ne tik sanitarijos ir priemokų kontrolės tikslams, bet ir kitiems tikslams (pvz., automatinės šėrimo sistemos, bandos valdymas, gyvulių kilmės knygos vedimas, įrašai, susiję su pienu). Gali būti praktiškiau ir pelningiau naudoti unikalų elektroninį identifikatorių, su sąlyga, kad yra sutarta ir yra priimtas universalus techninis standartas.

3. IŠVADOS

Elektroninio identifikavimo įvedimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į jo techninį tinkamumą ir gebėjimą pagerinti esamą galvijų identifikavimo sistemą. Buvo parodyta, kad technologijų išsivystymas yra toks, kad tai galima naudoti. Elektroninis identifikavimas gali patobulinti egzistuojančią identifikavimo ir registravimo sistemą tam tikrais būdais. Ji gali, pavyzdžiui, prisidėti prie didesnio ūkių registrų tikslumo, leisti akimirksniu įvesti duomenis į centrines duomenų bazes ir užtikrinti, kad įrašai yra nuolat prižiūrimi ir atnaujinami, su sąlyga, jei dabartinė identifikavimo ir registravimo sistema, paremta paprastais ausų įsagais, veikia gerai. Priešingu atveju, naudos dėl elektroninio identifikavimo naudojimo nebus gauta.

Kad būtų nuspręsta dėl elektroninio identifikavimo sistemos naudojimo Bendrijos mastu, turėtų būti atsižvelgta į šias bendras sąlygas, susijusias su galvijų identifikavimu ir registravimu:

– Turi būti sukurtos organizacinės struktūros ir duomenų valdymo sistemos.

– Gyvuliai turėtų būti identifikuojami bet kuriuo metu (mažiausiai) dviem identifikatoriais: vienas turi būti „matomas“ ausies įsagas, o antras gali būti elektroninis identifikatorius.

– Remiantis dabartinėmis žiniomis, šis reikalavimas identifikuoti per ne ilgesnį kaip 20 dienų laikotarpį apriboja piliulių naudojimą dėl veršelio prieskrandžių brandos.

– Kiekvienas identifikatoriaus tipas neturi patekti į maisto grandinę; tai apribotų įleidžiamų atsakiklių naudojimą, nes jų atgavimo rodikliai yra nedideli.

– Papildomos elektroninio identifikavimo išlaidos turi būti vertinamos atsižvelgiant į padidėjusį tikslumą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, pasirinkimo galimybės apibendrinamos taip:

1. Elektroninio identifikavimo, kaip **privalomos** sistemos, įvedimas visose valstybėse narėse.

   Būtų pasinaudota elektroninio identifikavimo privalumais, tačiau nebūtų atsižvelgta į skirtingus valstybių narių poreikius ir sąlygas. Diskutuotina, ar valstybės narės, kurios šiuo metu kuria esamą sistemą, gautų naudos iš papildomo identifikavimo tvarkos pakeitimo.

2. Elektroninio identifikavimo, kaip **neprivalomos** sistemos, kai valstybės narės gali leisti **pakeisti** antrą ausies įsagą elektroniniu identifikatoriumi numatant ateityje valstybėse narėse įvesti privalomą sistemą.

   Bendri techniniai standartai užtikrina suderinamumą tarp valstybių narių.

3. **Status quo** išlaikymas (du paprasti ausų įsagai, elektroninis identifikatorius gali būti naudojamas papildomai).

   Pagal šią pasirinkimo galimybę, elektroninis identifikavimas gali būti naudojamas papildomai kartu su paprastais ausų įsagais. Tačiau elektroniniai identifikatoriai nebus oficialios identifikavimo sistemos dalis. Esama sistema turėtų būti patobulinta sustiprinant jau naudojamas kontrolės priemones ir sankcijas.

Atsižvelgiant į tai, kas buvo padaryta siekiant sustiprinti avių ir ožkų identifikavimo ir registravimo sistemą, išdėstytą Reglamente (EB) 21/2004[10], pageidautina pereiti prie galvijų elektroninio identifikavimo, atsižvelgiant į tai, kad reikia vystyti įgyvendinimo priemones, reikalaujamas elektroninės identifikavimo sistemos įvedimui Bendrijos lygiu. Antrai pasirinkimo galimybei suteikiamas pirmumas dėl galvijų, nes gali būti naudinga visoms dabartinėms ir būsimoms valstybėms narėms, nepriklausomai nuo jų galimybių įvesti pažangias identifikavimo sistemas. Elektroninio identifikavimo įvedimas turi būti prižiūrimas remiantis valstybių narių pranešimais Komisijai. Elektroninių identifikatorių, skirtų galvijams, įvedimo sėkmę iš dalies lems sklandus nacionalinės duomenų bazės apie galvijus veikimas. Sprendžiant dėl privalomo elektroninio identifikavimo įvedimo, turi būti atsižvelgiama į praktinę patirtį, kurią įgijo valstybės narės pasirinkusios įvesti neprivalomą sistemą per laikotarpį iki trejų metų.

[10] OL L 5, 9.1.2004, p.8

Kad būtų veiksmingas, elektroninis identifikavimas turi atitikti nacionalines procedūras ir būti suderintas Bendrijos lygmenyje. Iš pat pradžių pirmiausia tai bus susiję su elektroninių identifikatorių techniniais standartais ir nuskaitymo sistemomis. Informacija apie gyvulio elektroninį identifikavimą turi būti laikoma nacionalinėje galvijų duomenų bazėje, ūkio registre ir galvijo pase. Kaip išankstinė sąlyga įstatymų pasiūlymams, Komisijos Jungtinis tyrimų centras turi turėtų pateikti išsamius techninius nurodymus, apibrėžimus ir procedūras, susijusius su identifikatorių ir skaitytuvų techninėmis charakteristikomis; bandymų tvarka, priėmimo kriterijai ir sertifikacijos modeliai atitinkamoms bandymų laboratorijoms; tinkamų identifikatorių ir skaitytuvų įsigijimas; identifikatorių naudojimas, jų nuskaitymas ir atgavimas; identifikatorių kodifikacija; bendras specialiųjų terminų žodynas, duomenų žodynas ir komunikacijos standartai.